

नौबहिनी गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ६

संख्या: १२

मिति: २०८१/०४/२५

भाग- २

नौबहिनी गाउँपालिका

नेपालको संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (३) बमोजिम नौबहिनी गाउँपालिकाले नौबहिनी गाउँपालिकाको महिला संजाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०७९ बनाई सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरेको छ ।

महिला संजाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि-२०८१

प्रस्तावना: गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका वडास्तर देखि नै महिलाहरूको नेतृत्वमा सरोकारवाला महिलाहरूको प्रतिनिधित्व वडास्तरीय महिला मार्फत सुनिश्चित गर्दै गाउँ कार्यपालिका मातहतको सामाजिक विकास समितिको प्रत्यक्ष मातहतमा रहने गरी महिला संजालको गठन गरी सोही संजाल मार्फत महिला विकास सम्बन्धी गाउँपालिका स्तरीय नीति निर्माण देखि कार्यान्वयन तहसम्म आवश्यकता अनुसार उनिहरूलाई संलग्न गराई समग्र नौबहिनी गाउँपालिकाको सवाङ्गिण विकासको मुल प्रवाहमा महिलालाई समावेश गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनिय भएकोले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नौबहिनी गाउँपालिकाले यो कार्यविधि तर्जुमा गरी लागु गरेको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: १. यस कार्यविधिको नाम " महिला संजाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि २०८१ रहेको छ ।
२. यो कार्यविधि नौबहिनी गाउँपालिका क्षेत्रभरी लागु हुनेछ र तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
३. परिचय: विषय र प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधि:
 - क " अध्यक्ष " भन्नाले यस कार्यविधिको नियम ६ बमोजिम गठन हुने संजालको अध्यक्ष लाई सम्झनुपर्दछ।
 - ख "कार्यपालिका" भन्नाले नौबहिनी गाउँ कार्यपालिकालाई सम्झनुपर्दछ।
 - ग "कार्यालय" भन्नाले नौबहिनी गाउँकार्यपालिको कार्यालयलाई सम्झनुपर्दछ।
 - घ " कार्यविधि " भन्नाले महिला संजाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि २०८१ लाई सम्झनुपर्दछ ।
 - ङ "गाउँपालिका" भन्नाले नौबहिनी गाउँपालिकालाई सम्झनुपर्दछ ।
 - च " पालिका स्तरीय संजाल" भन्नाले कार्यविधिको नियम ६ बमोजिमको संजाललाई सम्झनुपर्दछ ।
 - छ "वडा" भन्नाले नौबहिनी गाउँपालिका मातहतको कुनैपनि वडालाई सम्झनुपर्दछ ।
 - ज " वडा समिति" भन्नाले सम्बन्धीत वडाको वडा समितिलाई सम्झनुपर्दछ ।

झ " वडा अध्यक्ष" भन्नाले नौबहिनी गाउँपालिका मातहतको सम्बन्धीत वडाका वडाअध्यक्षलाई सम्झनुपर्दछ ।

ञ. " वडा सचिव" भन्नाले नौबहिनी गाउँपालिकाका सम्बन्धीत वडाको वडा सचिवलाई सम्झनुपर्दछ ।

ट." वडास्तरीय महिला संजाल" भन्नाले कार्यविधिको नियम ३ बमोजिम प्रत्येक वडामा गठन हुने महिला संजाललाई सम्झनुपर्दछ ।

ठ " सदस्य" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम गठन हुने संजालका सदस्यलाई सम्झनुपर्दछ ।

ड "सामाजिक विकास समिति" भन्नाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन-२०७४ बमोजिम सामाजिक क्षेत्र हेर्ने गाउँ कार्यपालिका मातहतको सामाजिक विकास समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

ढ "संयोजक" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम गठन हुने महिला संजालका संयोजकलाई सम्झनुपर्दछ ।

परिच्छेद-२

वडास्तरीय महिला संजाल सम्बन्धि व्यवस्था

३. सञ्जाल गठन:- १) प्रत्येक वडामा महिला विकास तथा सशक्तिकरण सम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने काम समेतको लागि एक वडास्तरीय महिला सञ्जाल रहनेछ ।

२. संजालको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ:-

क) सम्बन्धीत वडा समितिले तोकेको सम्बन्धीत वडाको महिलाहरु मध्यबाट एकजना - संयोजक

ख) सम्बन्धीत वडाभित्रका महिला समुह, महिला सहकारी, आमा समूह वा टोल विकास संस्थाबाट एक जना महिला- सदस्य

ग) महिलाको हक, हितको संरक्षण र सम्बर्द्धन वासमाज सेवाको विशेष योगदान पुर्याएका महिलाहरु मध्येबाट वडा समितिबाट मनोनित चारजना- सदस्य

घ) वडा सचिव वा निजले तोकेको कर्मचारी - सदस्य सचिव

३. उपनियम २ को खण्ड ख र ग बमोजिमका सदस्यहरुको मनोनयन समावेशी सिद्धान्तको आधारमा वडा समितिले गर्नेछ ।

४. मनोनित सदस्यहरुको पदावधि २ वर्षको हुनेछ ।

५. उपनियम ४ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कुनै मनोनित सदस्यले आफ्नो पद अनुरूपको आचरण नगरेको वा जिम्मेवारी पूरा नगरेको भनि सञ्जालको बहुमत सदस्यले ठहर गरी वडा समितिमा सिफरिस गरेमा वडा समितिले त्यस्तो सदस्यलाई जुनसुकै समयमा पदबाट हटाउन सक्नेछ । तर पदबाट हटाउनु अघि निजलाइ आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौकाबाट बञ्चित गरिने छैन ।

४. सञ्जालको बैठक र निर्णय:

१. सञ्जालको बैठक कमतीमा दुई महिनामा एक पटक सम्बन्धीत वटा कार्यालयमा बस्नेछ ।
२. संयोजकले तोकेको मिति समय र स्थानमा समितिको बैठक बस्नेछ ।
३. सञ्जालको बैठक बैठक हुनु भन्दा कम्तीमा चौविस घण्टा अगावै छलफल हुने विषयको कार्यसूची सहितको सूचना सदस्य सचिवले सदस्यहरूलाई दिनेछ ।
४. सञ्जालको कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरूको उपस्थिति भएमा सञ्जालको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिन्छ ।
५. सञ्जालको बैठकमा बहुमत को राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णयक मत दिनेछ ।
६. सञ्जालको बैठकको निर्णय बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले प्रमाणित गरी राखेछ ।
७. सञ्जालको बैठकमा वडाध्यक्षलाई आमन्त्रण गर्नु पर्ने छ ।

५ सञ्जालको काम कर्तव्य र अधिकार:

यस कार्यविधिको अन्यत्र नियममा उल्लेखित काम कर्तव्य र अधिकार को अतिरिक्त सञ्जालको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- क) वडा भित्रका टोल विकास संस्थाहरूले सम्पादन गर्ने कार्यमा समन्वय तथा सहजिकरण गर्ने ।
- ख) महिला सशक्तिकरण तथा मुल प्रवाहिकरण सम्बन्धी कार्यक्रमहरूका तर्जुमा गरी वडा समितिमा पेश गर्ने।
- ग) वडाभित्र क्रियाशिल महिलासंग सम्बन्धीत संघ संस्थाहरूविच आवश्यक समन्वय एवं सहजीकरण गर्ने ।
- घ) वडा भित्रका महिला हरूलाई उद्यमशील बनाउनका लागि आवश्यक क्षेत्र पहिचान गरी वडा समितिमा सिफरिस गर्ने ।

- ड) महिलालाई सर्वाङ्गिण विकासको मुल प्रवाहमा परिचालन गर्न अभियान मुलक कार्यहरु सञ्चालन गर्ने / गराउने ।
- च) महिलालाई विकास निर्माण तथा समाज सेवाको क्षेत्रमा स्वयमंसेवक को रुपमा परिचालन गर्ने / गराउने
- छ) महिलासंग सम्बन्धीत विभिन्न संघ संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने / गराउने ।
- ज) लैंगिक हिंसा नियन्त्रणका आवश्यक कार्यक्रमहरुको तर्जुमा गरी वडा समितिमा पेश गर्ने ।
- झ) कार्यपालिका तथा वडा समितिले तोकेको अन्य कार्य गर्ने / गराउने ।

परिच्छेद ३

गाउँपालिका स्तरीय महिला सञ्जाल

६. सञ्जाल गठन:-

१. कार्यपालिकाको मातहतको सामाजिक विकास समितिको प्रत्यक्ष मातहतमा रहने गरी गाउँपालिका स्तरीय एक महिला सञ्जाल गठन हुनेछ ।
- क) सबै वडाका सञ्जालका संयोजकहरु मध्येबाट आफुले छानेको एक जना - अध्यक्ष
- ख) सबै वडाका महिला सञ्जालका संयोजक - सदस्य
- ग) महिलाको हक हितको संरक्षण र प्रवर्द्धन वा समाज सेवाको क्षेत्रमा विशेष योगदान पुर्याएका महिलाहरु मध्येबाट कार्यपालिकाले मनोनित गरेको पाँच जना - सदस्य
- घ) कार्यालयको महिला विकास शाखा प्रमुख - सदस्य सचिव
२. उपनियम १ को खण्ड ग बमोजिमका सदस्यहरुको मनोनयन समावेशी सिद्धान्त को आधारमा गरिने छ ।
- ३ मनोनित सदस्यको पदावधि २ वर्षको हुनेछ ।
- ४ उपनियम ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कुनै मनोनित सदस्यले आफ्नो पद अनुरूपको आचारण नगरेको वा जिम्मेवारी पुरा नगरेको भनि परिषदको बहुमत सदस्यले ठहर गरी सामाजिक विकास समिति मार्फत कार्यपालिकाले त्यस्तो सदस्यलाई जुनसुकै समयमा पदबाट हटाउन सक्नेछ । तर पदबाट हटाउनु अघि निजलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौकाबाट बञ्चित गरिने छैन ।

७) सञ्जालको बैठक र निर्णय:

- १) सञ्जालको बैठक कम्तीमा दुई महिनामा एक पटक बस्नेछ ।
- २) अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा सञ्जालको बैठक बस्नेछ ।
- ३) सञ्जालको बैठकमा कम्तीमा चौविस घण्टा अगावै छलफल हुने विषयको कार्यसूचि सहितको सूचना सदस्य सचिवले सदस्यहरूलाई दिनेछ ।
- ४) सञ्जालको कुल सदस्य संख्याकोपचास प्रतिशत भन्दा बढि सदस्यहरूको उपस्थिति भएमा परिषदको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगोको मानिनेछ ।
- ५) सञ्जालको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णयक मत दिनेछ ।
- ६) सञ्जालको बैठकको निर्णय बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले प्रमाणित गर्नेछ ।
- ७) बैठकमा संरक्षकलाई अनिवार्य आमन्त्रण गर्नुपर्नेछ ।

८. सञ्जालको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- क) महिला विकास सम्बन्धी गाउँपालिका स्तरीय दीर्घकालीन नीतिको मस्यौदा तर्जुमा गरी सामाजिक विकास समितिमा पेश गर्ने ।
- ख) महिला लक्षित गाउँपालिका स्तरीय वार्षिक कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गरी सामाजिक विकास समितिमा पेश गर्ने ।
- ग) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र क्रियाशिल महिलासंग सम्बन्धीत विभिन्न संघ संस्थाहरूलाई गाउँपालिका मा सूचिकृत गर्ने र उल्लेखित संस्थाहरूको काम कारवाहीको रेखदेख तथा नियमन गर्ने ।
- घ) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका महिलाहरूलाई उद्यमशील बनाउनको लागि आवश्यक क्षेत्र पहिचान गरी सामाजिक विकास समितिमा सिफरिस गर्ने ।
- ङ) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रको महिलाहरूलाई विकासको मुल प्रवाहमा परिचालन गर्न अभियानमुलक कार्य सञ्चालन गर्ने / गराउने ।
- च) महिला विकास शशक्तिकरण एवं मुलपूवाहीकरण सम्बन्धी विषयमा सामाजिक विकास समितिमा सिफरिस गर्ने ।
- छ) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका महिलाहरूलाई विकास निर्माण तथा समाज सेवाका क्षेत्रमा स्वयंसेवकको रुपमा परिचालन गर्ने / गराउने ।

- ज) गाउँपालिकामा सूचिकृत महिला सम्बन्धी संघ संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने / गराउने ।
झ) कार्यपालिका तथा सामाजिक विकास समितिले विकास समितिले तोकेको अन्य कार्य गर्ने / गराउने ।

परिच्छेद ४

विविध

९. **भाग लिन नहुने:** सञ्जालका कुनै सदस्य वा पदाधिकारीले आफ्नो निजी स्वार्थ भएको कुनै काम कुरामा भाग लिन हुदैन ।

१०. **उपसमिति वा कार्यदल गठन गर्न सक्ने:** पालिकास्तरीय वा वडास्तरीय सञ्जालले यस कार्यविधि बमोजिम आफुले गर्नु पर्नेपने कुनै कार्य सम्पादन गर्नको निमित्त आवश्यकता अनुसार बढीमा पाँच वर्ष सदस्यीय उपसमिति वा कार्यदल गठन गर्न सक्नेछ

११. **परिश्रमिक, सुविधा तथा बैठक भत्ता:** (१) पालिकास्तरीय वा वडास्तरीय सञ्जालका पदाधिकारी तथा सदस्यले कार्यपालिकाले तोके बमोजिमको दरमा बैठक भत्ता पाउनेछन् ।

१२. **वार्षिक प्रतिवेदन:** (१) वडा सञ्जालले वर्ष भरीमा सम्पादन गरेको काम कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिना भित्र सम्बन्धीत वडाका वडाध्यक्ष र पालिका स्तरीय सञ्जाल समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ र वडाध्यक्षले उक्त प्रतिवेदन वडा समितिको बैठकमा प्रस्तुत गरी सामाजिक विकास समितिमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

२) **पालिका स्तरीय:** सञ्जाल पदाधिकारीहरूले आफुले वर्ष भरीमा गरेको काम कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिनाभित्र सामाजिक विकास समितिका संयोजक समक्ष पेश गर्नु पर्ने छ र सामाजिक विकास समितिको संयोजकले उक्त प्रतिवेदन सामाजिक विकास समितिको बैठकमा प्रस्तुत गरी कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१३) **निर्देशन दिन सक्ने:** १) कार्यपालिका तथा सामाजिक विकास समितिले दिएको निर्देशन पालना गर्नु यस कार्यविधि बमोजिम गठित सञ्जालको कर्तव्य हुनेछ ।

१४) **संरक्षक सम्बन्धी व्यवस्था:** (१) सञ्जालको संरक्षक सामाजिक विकास समितिका संयोजक रहनेछ।

२) **वडास्तरीय:** सञ्जालको संरक्षक सम्बन्धीत वडाका वडाध्यक्ष हुनेछ ।

१५) **सहयोग गर्नुपर्ने:** यस कार्यविधि बमोजिम गठित सञ्जालको काम कारवाहीको सम्बन्धमा आवश्यक सहयोग गर्नु सम्बन्धीत सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

१६) सञ्जालको विघटन: (१) यस कार्यविधिमा उल्लिखित उद्देश्य बमोजिम काम गर्न नसक्ने वडा सञ्जाललाई सम्बन्धीत वडाको वडा समितिले विघटन गर्ने सक्ने र सो को जानाकारी सामाजिक विकास समितिलाई गराउनु पर्नेछ ।

२) यस कार्यविधिमा उल्लेखित उद्देश्य बमोजिम काम गर्न नसक्न सञ्जाललाई सामाजिक विकास समितिको सिफरिसमा कार्यपालिकाले विघटन गर्न सक्ने छ।

१७) विषयगत समितिको संयोजक सञ्जालको अध्यक्ष हुन नपाउने: यस कार्यविधिको अन्यत्र नियममा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि गाउँ कार्यपालिकाका मातहतको विषयगत समितिका संयोजक हरू यस कार्यविधि बमोजिम हुने सञ्जालको अध्यक्ष हुन पाउने छैन ।

१८) कार्यपालिकासंग सम्पर्क: पालिका स्तरीय सञ्जालले कार्यपालिकासंग सम्पर्क राख्नु पर्दा सामाजिक विकास समिति मार्फत राख्नुपर्ने छ।

१९) मापदण्ड बनाउने अधिकार: यस कार्यविधिको कार्यान्वयन गर्नको लागि सामाजिक विकास समितिको सिफरिसमा कार्यपालिकाले आवश्यक मापदण्डको तर्जुमा गर्न सक्नेछ ।

२०) बाधा अड्काउ फुकाउने: यस कार्यविधिमा उल्लेखित प्रावधान कार्यान्वयन गर्दा कुनै बाधा अड्काउ आईपरेमा कार्यपालिकाले निर्णय गरी त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।

आज्ञाले,

नाम: शिवराज पौडेल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत